

Проте, незважаючи на поширеність використання даних моделей, інвесторам та аналітикам важливо бути уважними до їх обмежень та комбінувати їх з іншими методами та моделями для більш точного аналізу та прийняття рішень.

Список використаних джерел:

1. Бершадська І.М., Модель Марковіца як основа побудови алгоритму формування ефективного інвестиційного портфеля. Академічний огляд, 2010. № 2 (33). С. 57.

2. Юхименко Г. К., Лазаренко І. С., Економіко-математичне моделювання бізнесових процесів. Економічний вісник НТУУ "Київський політехнічний інститут", 2022. № 24. С. 111.

3. Замковий О. І. Портфельні теорії інвестування. Методичні рекомендації для самостійної підготовки до практичних занять з дисципліни магістрів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Дніпро : НТУ«ДП». 2020. 70 с.

РОЗРОБКА ДИНАМІЧНОЇ МОДЕЛІ АНАЛІЗУ ІЄРАРХІЙ ДЛЯ ВИБОРУ ЗАХОДІВ З МІНІМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

***КОНДРАТЬЄВ** Денис Костянтинович*
здобувач вищої освіти

Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця

Фінансова діяльність підприємства в усіх своїх формах пов'язана з багатьма ризиками, ступінь впливу яких на ефективність його функціонування є досить суттєвим. Стрімке зростання ступеня впливу фінансових ризиків на результати діяльності та фінансову стабільність підприємств пов'язане зі швидкими змінами економічної ситуації в країні та на фінансових ринках, з розширенням середовища фінансових відносин суб'єктів господарювання, появою нових для нашої країни фінансових технологій та з багатьма іншими факторами. Тому для будь-якого підприємства є актуальним дослідження проблематики щодо можливості передбачити виникнення ризиків та мінімізувати їх вплив.

Для обґрунтованого вибору шляхів нейтралізації фінансових ризиків в діяльності підприємств пропонується застосування методу аналізу ієрархій (МАІ) [1]. Це пояснюється тим, що в умовах невизначеності необхідно застосовувати математичні моделі, сутність яких полягає в тому, що ухвалення рішень відбувається, коли приймають участь декілька сторін, причому часто з протилежними інтересами. Тому одним з оптимальних шляхів вирішення економічних завдань є застосування моделі теорії ігор, зокрема, методу аналізу ієрархій, оскільки він простий у використанні та потребує мінімум вихідних даних. По-перше, для вирішення багатокритеріальних проблем стає

недостатнім використання традиційних методик природничих наук, а по-друге, постає завдання отримати такий «інструмент», що дозволить прийняти раціональне рішення щодо вибору альтернатив в межах управління фінансовими ризиками підприємства. Метод передбачає побудову ієрархічної моделі, де вказується мета, критерії та альтернативи.

Отже, проведемо декомпозицію задачі ієрархії вибору шляхів зменшення фінансових ризиків (на прикладі ТОВ «МУН СТУДІО»). Так, до ключових напрямків мінімізації фінансових ризиків (альтернатив) віднесемо оптимізацію структури капіталу підприємства, підвищення рівня рентабельності його діяльності, прискорення оборотності оборотних активів.

Для досягнення головної мети оберемо наступні критерії:

- взаємодія з зовнішніми агентами;
- необхідність організаційних змін;
- термін впровадження заходів;
- вартість реалізації.

Спочатку проведемо визначення пріоритетності критеріїв за допомогою шкали відносної важливості. Отже, найбільш пріоритетним критерієм для вибору методу мінімізації фінансових ризиків на підприємстві є критерій вартості реалізації, його положення слід пояснити тим, що він є вагомим для фінансової діяльності підприємства, оскільки економити кошти є одним із стратегічних завдань кожного підприємства. На другій позиції знаходиться критерій «Взаємодія з зовнішніми агентами». Незважаючи на те, що критерій «Термін впровадження заходів» є важливим, порівняно з попередніми двома він поступається за своїм значенням. Критерій «Необхідність організаційних змін» зумовлює необхідність нововведень, які є дороговартісними та не є пріоритетними завданнями підприємства в сучасних надскладних умовах функціонування, тому має останній пріоритет.

Наступним етапом дослідження є визначення пріоритетності альтернатив за кожним критерієм. Для того, щоб обрати найбільш вигідну альтернативу за всіма критеріями, розрахуємо глобальний пріоритет альтернатив з урахуванням значимості критеріїв.

Використання методу попарних порівнянь та за допомогою побудови матриць попарних порівнянь альтернатив за кожним критерієм, було проведене порівняння обраних альтернатив - оптимізація структури капіталу (A1), підвищення рівня рентабельності діяльності (A2) та прискорення оборотності оборотних активів (A3) за всіма критеріями відбору, а саме : взаємодія з зовнішніми агентами (K1), необхідність організаційних змін (K2), термін впровадження заходів (K3) та вартість реалізації (K4). В результаті було встановлено, що найбільш пріоритетним заходом з мінімізації фінансових ризиків на підприємстві є альтернатива підвищення рівня рентабельності підприємства (A2), адже досягнення максимального розміру прибутку і рівня рентабельності визначає основну мету підприємницької діяльності, забезпечує захист інтересів власників і зниження ризиків ліквідації та банкрутства. Актуальною також буде оптимізація структури капіталу, що є таким співвідношенням використання власних і позичених коштів, при якому

забезпечується ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності і коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість. На останньому місці є альтернатива АЗ (прискорення оборотності оборотних активів), що пояснюється специфікою діяльності підприємства, оскільки компанія не займається матеріальним виробництвом.

Отже, метод аналізу ієрархій є більш обґрунтованим шляхом вирішення багатокритеріальних завдань у складних умовах, що характеризуються проявами кризи, з більш чи менш формалізованими можливостями діагностики її чинників, ніж підходи, засновані на лінійній логіці. Його алгоритм виявляється доволі ефективним, що обумовлює широкі можливості для його застосування в процесі управління фінансовими ризиками підприємства.

Список використаних джерел:

1. Литовченко О.Ю., Кузенко Т.Б. Метод аналізу ієрархій як інструмент антикризового фінансового управління підприємством. Економічний аналіз. 2021. № 31 (4). С. 46-54.

ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

***КОНЕНКО Віталіна Володимирівна,**
канд. екон. наук, доцент,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Зміни, що сталися в Україні внаслідок розвитку ринкових відносин, глобалізації та інтеграції економіки у світове господарство, суттєво впливають на умови функціонування суб'єктів економічної діяльності. Вони стикаються зі збільшеною нестабільністю, невизначеністю оточуючого середовища і зростаючою конкуренцією на внутрішніх та зовнішніх ринках, особливо під час воєнного стану. Ця ситуація породжує необхідність підвищення стійкості суб'єктів економічної діяльності, які залежать від ефективності та результативності бізнес-процесів.

Результативність бізнес-процесів є важливим показником, який відображає досягнуті результати та можливість суб'єктів економічної діяльності конкурувати [1]. Для ефективного управління бізнес-процесами важливо проводити оцінку їх поточного стану, оскільки будь-які зміни в умовах або результати діяльності бізнес-процесів, пов'язані з вибором альтернативного управлінського рішення, можна визначити лише за наявності відповідних критеріїв [2].

При виявленні критеріїв оцінки результативності бізнес-процесів доцільно виходити з цілей процесів, які розробляються з урахуванням